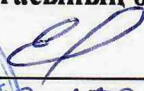

БЕКІТЕМІН

**ҚР Туризм және спорт министрлігінің
Спорт және дене шынықтыру істері
комитетінің төрағасының орынбасары**

Есембаев Н.А.

2026 ж.

05 қаңтар

КЕЛІСІЛДІ

**"Ұлттық баскетбол федерациясы" РҚБ
Президенті**

Алпамысов А.А.

2026 ж.

05 қаңтар

**2026 ЖЫЛҒА ҰЛДАР МЕН ҚЫЗДАР КОМАНДАЛАРЫ
АРАСЫНДА БАСКЕТБОЛДАН
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЧЕМПИОНАТЫН
ӨТКІЗУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ**

2026 жыл, Астана қ.

1. СПОРТТЫҚ ЖАРЫСТЫҢ АТАУЫ, СПОРТТЫҚ ЖАРЫСТЫҢ ӨТКІЗІЛУ ОРНЫ МЕН КҮНІ, СПОРТТЫҚ ЖАРЫСТАРҒА ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ КЕЛУ КҮНІ ЖӘНЕ ҚАЙТУ КҮНДЕРІ

- 1.1. Баскетболдан ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (бұдан әрі – Чемпионат) әртүрлі жас санаттарында бөлек өткізіледі.
- 1.2. Баскетболдан ұлдар мен қыздар арасындағы чемпионат бірыңғай республикалық күнтізбелік жоспарда немесе ҚР ҰБФ қосымша хатының негізінде бекітілген мерзімдерде және орындарда өткізіледі:
- 1.3. 2012-2013 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (1- тур) қаңтар, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2008-2009 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты ақпан, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2013-2014 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (1- тур) наурыз, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2010-2011 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (1- тур) наурыз, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2011-2012 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (1- тур) сәуір, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2009-2010 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты мамыр, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2014-2015 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты маусым, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2010-2011 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (2- тур) қыркүйек, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2012-2013 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (2- тур) қазан, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2015-2016 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты қазан, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2013-2014 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (2- тур) қараша, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 2011-2012 ж.т. ұлдар мен қыздар арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты (2- тур) желтоқсан, тағайындалуы бойынша өткізілетін орны;
- 1.4. Келу және кету күндері қосымша ақпараттық хатпен көрсетіледі.
- 1.5. Ойындардың басталуы сағат 9.00-де (ерекше жағдайларда 8.30-да).

2. ҚАТЫСУШЫ ҰЙЫМДАР, СПОРТТЫҚ ЖАРЫСҚА ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ САНДЫҚ ҚҰРАМЫ

- 2.1. Чемпионатты өткізуге жалпы басшылықты Қазақстан Республикасының Туризм және спорт министрлігінің Спорт және дене шынықтыру істері комитеті және Қазақстан Республикасының Ұлттық баскетбол федерациясы жүзеге

асырады. Чемпионатты тікелей өткізу Қазақстан Республикасының Ұлттық баскетбол федерациясының МТК-сына жүктеледі. Жарыс «Баскетболдың ресми ережелеріне» сәйкес өткізіледі.

2.2. Чемпионат ойындарын өткізу кезінде «Баскетболдың ресми ережелері», осы Ереже, «2024-2028 жылдарға арналған баскетболдан Қазақстан чемпионаттары мен Кубогының регламенті», «2024-2028 жылдарға арналған ҚР ҰБФ-дағы ойыншы мәртебесі», сондай-ақ өзге де регламенттеуші құжаттардың талаптары басшылыққа алынады.

2.3. Чемпионаттың барлық қатысушылары, сондай-ақ жарыстарды ұйымдастыруға және оларға қызмет көрсетуге тартылған техникалық қызметкерлер «Қазақстан Республикасының спорт әдебін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2020 жылғы 28 ақпандағы № 51 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының спорт әдебінің нормаларын сақтауға міндетті.

Спорттық әдептің сақталуына командалардың жаттықтырушылары жауап береді.

Спорттық әдеп нормалары бұзылған жағдайда, ҰБФ Атқару комитеті клубқа/командаға және/немесе клубтың/команданың ресми тұлғаларына қатысты тиісті тәртіптік және/немесе айыппұл санкцияларын қолдануға құқылы.

ҰБФ Атқару комитетінің шешімдері түпкілікті болып табылады және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ғана шағымдануға жатады.

2.4. Чемпионаттарға қатысуға облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және спорт ұйымдарының құрама командалары құқылы. Әр өңірден өңірлік іріктеуден өткен үш командадан артық емес команда қатыса алады (қажет болған жағдайда тиісті құжаттар ұсынылады).

2.5. Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 4 қарашадағы № 74 «Спорттық іс-шараларды өткізу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығының 6-тарауының 2-тармағына сәйкес чемпионатқа Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын және тиісті әкімшілік-аумақтық бірлікте тұратын спортшылар жіберіледі. Командалар спортшы тіркелген ұйымнан ресми хат болған жағдайда, басқа өңірлердің ойыншыларын екіден аспайтын мөлшерде (бір алаңда) мәлімдей алады.

2.6. СДБАРМИ бірінші талап бойынша ойыншыларды шақырушы ұйымдардың есебінен өз өңірлері үшін тек өз жас санаты бойынша ойнауға жіберуге міндетті.

2.7. СДБАРМИ командасы Қазақстан Республикасының чемпионатына жеке команда ретінде, бірақ тек жоғары жас санаттарында қатыса алады.

2.8. Чемпионатқа қатысушылардың сандық құрамы 14 ойыншыдан аспайды (алайда 10-нан кем емес) және мыналардан тұрады: жаттықтырушы, жаттықтырушының көмекшісі, дәрігер, төреші (2013, 2014, 2015 жылы туған жас

санаттарындағы чемпионаттарда міндетті, жасы 19-дан аспайды) және 1 еріп жүретін адам.

2.9. Әр чемпионат аяқталғаннан кейін бас хатшы барлық қатысушы командаларға өзі және бас төреші қол қойған, өткізуші ұйымның мөрімен расталған, бос орындары көрсетілген қорытынды кестені ұсынуға міндетті.

2.10. Егер команданың мандаттық комиссиядан өтуіне байланысты ҰБФ МТК-ға ұсынылған құжаттарын тексеру нәтижесінде ҰБФ-ның регламенттеуші құжаттарының бұзылуы анықталған жағдайда, ҰБФ МТК осы команданың қатысуымен өткен чемпионат нәтижелерін қайта қарап, жеке шешім қабылдауға құқылы.

2.11. Жұлделі орындарды анықтау жеңіс үшін – 2 ұпай, жеңіліс үшін – 1 ұпай, келмеу немесе «құқығынан айырумен» жеңіліс үшін – 0 ұпай есептелген жағдайда жинаған ұпайлардың ең көп саны бойынша жүргізіледі.

2.12. Екі немесе одан да көп команданың ұпайлары тең болған кезде артықшылық «Баскетболдың ресми ережелеріне» сәйкес анықталады.

3. МЕДИЦИНАЛЫҚ-САНИТАРЛЫҚ ЖӘНЕ ДОПИНГКЕ ҚАРСЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

3.1. Қабылдаушы ұйым әрбір спорт залында жарысқа қатысушыларға медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз етуге міндетті.

3.2. Қазақстан Республикасының барлық Чемпионаттарында, Біріншіліктерінде, Кубоктарында, сондай-ақ барлық жас топтарындағы басқа да Республикалық жарыстарда барлық спортшылар дүниежүзілік допингке қарсы агенттіктің (бұдан әрі – ДДҚА) нормаларына сәйкес допинг-бақылауға алынуы мүмкін.

3.3. Барлық спортшылар допингке қарсы ДДҚА кодексінің ережелерін сақтауы керек. Спортшылар допингке қарсы ДДҚА кодексті бұзған, допинг тест тапсыру үшін спортшылар бас тартқан немесе келмеген жағдайда, оларға допингке қарсы ДДҚА кодекстің нормаларына сәйкес (спортшы толық шеттетілгенге дейін) санкциялар қолданылады.

3.4. Чемпионатқа қатысатын командалардың барлық ойыншылары міндетті түрде облыстық спорт диспансерінде медициналық тексеруден өтуі тиіс. Атаулы өтінім дәрігердің мөрімен куәландырылған түпнұсқада ұсынылады, болмаған жағдайда команда жарысқа жіберілмейді.

4. СПОРТТЫҚ ЖАРЫСҚА ҚАТЫСУ ҮШІН ӨТІНІМДЕР БЕРУДІҢ ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМІ, ҚАРЖЫЛАНДЫРУ ШАРТТАРЫ

4.1 Чемпионатқа өтінімге 14-тен аспайтын және 10-нан кем емес ойыншы енгізілуі мүмкін, чемпионат басталғанға дейін 10 күн бұрын беріледі, олай болмаған жағдайда команда конкурстан тыс уақытта қатысады.

4.2. Техникалық өтінім **mbkkazakhstan@yandex.kz** электрондық поштаға немесе бас хатшының ватсапп бойынша чемпионат басталғанға дейін 5 күннен кешіктірмей (14 ойыншы, алайда 10-нан кем емес) қабылданады, олай болмаған жағдайда команда чемпионаттың кезекті ойын алдындағы тәулік ішінде өтінімде ойыншылар саны көп болған жағдайда конкурстан тыс қатысады.

4.3. Әр команда Чемпионатқа «ҚР ҰБФ-дағы ойыншы мәртебесі» ережелеріне сәйкес міндетті түрде СТК-ға мынадай құжаттарды ұсынады:

- команданың ресми өтінімі іссапар ұйымының мөрімен және дәрігердің рұқсатымен;
- бапкердің қолы қойылған команданың техникалық өтінімі;
- баскетболшының төлқұжаты ата-анасының және ойыншының міндетті қолы бар әр ойыншыға;
- баскетболшылардың төлқұжаттары әр ойында жаттықтырушыда болуы керек;
- жаттықтырушыны аттестаттау сертификаты, жаттықтырушы болмаған жағдайда команданы басқаруға жіберілмейді.

Жоғарыда көрсетілген құжаттар болмаған жағдайда команда конкурстан тыс қатысады.

4.4. Қабылдаушы ұйым келесі шығындарды өз мойнына алады:

- ойындарды өткізу үшін спорт ғимараттарын ұсыну (жалға алу);
- осы мекеме үшін қолданыстағы нормаларға сәйкес хатшылық және көмекші аппараттың (статистті қоса алғанда) жұмысына ақы төлеу;
- кеңсе және қажетті шаруашылық тауарларын сатып алу;
- ауыз сумен қамтамасыз ету;
- Чемпионаттың қорытындысы бойынша командаларды міндетті түрде құра

отырып, мемлекеттік әнұранның дыбысталуымен және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес спорт ғимаратында Қазақстан Республикасының мемлекеттік туының болуымен салтанатты жабылу және марапаттау рәсімін өткізуді қамтамасыз ету.

4.5. Іссапар ұйымы мен қатысушы командалар командаларды іссапарға жіберуге байланысты шығындарды көтереді (екі жаққа да жол жүру, тәуліктік жол жүру, тамақтану, тұру).

4.6. Жарыстарға қатысу үшін Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің «Республикалық және жергілікті бюджеттерден қаржыландырылатын спорттық іс-шараларға, оның ішінде дене шынықтыру-спорт ұйымдары үшін оқу-жаттығу жиындарына бөлінетін ақша қаражатын жұмсау қағидалары» 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 100 бұйрығы негізінде, ҰБФ-Ұйым (немесе

жаттықтырушы)» шартының негізінде команда әр жас санатында Чемпионат өткізілгенге дейін күнтізбелік 5 күннен кешіктірмей ҰБФ есеп айырысу шотына аудару арқылы бастапқы (ұйымдастырушылық) жарнаны төлеуге тиіс.

4.7. 4.6-тармақта көзделген шарттар орындалмаған жағдайда, осы Ереженің негізінде ҰҚБ команданың чемпионат жарыстарына қатысуына жол бермеу құқығын өзіне қалдырады.

4.8. Қабылдаушы ұйым келген күні жарыс қарсаңында командаларға кемінде 30 минут жаттығу алаңын ұсынуға міндетті.

4.9. Қатысушы командалар чемпионат келген күнге дейін 3 күннен кешіктірмей қабылдаушы ұйыммен келу уақыты мен жаттығу уақытын келісуге міндетті. Осы тармақ орындалмаған жағдайда қабылдаушы ұйым жаттығу залын ұсыну бойынша жауапкершілікті өзінен алып тастайды.

4.10. Чемпионатқа қатысушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуде ұйымдастырушылар «2024-2028 жж. баскетболдан Қазақстан Республикасының чемпионаттары мен кубоктары регламентінің» VI тарауын басшылыққа алуы қажет.

4.11. Қабылдаушы ұйым міндетті түрде 30 күн ішінде ҰФБ-ға чемпионатты өткізу туралы растау жіберуі тиіс. Растау болмаған жағдайда, ҰҚБ чемпионат басшысының ұсынуы бойынша чемпионатты өткізу орнын ауыстыруға құқылы.

4.12. 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 жас санаттарында матч әрқайсысы 10 минуттан тұратын төрт кезеңмен және №7,6 доппен ойналады. 2013-2014 жас санатында матч әрқайсысы 10 минуттан тұратын төрт кезең және № 6 доптармен ойналады. 2014-2015, 2015-2016 жж. т. жас санаттарында матч әрқайсысы 8 минуттан тұратын төрт кезеңмен ойналады, матчтың бірінші, екінші және үшінші кезеңдері әрқайсысы 4 минуттан тұратын екі таймға бөлінеді. Еркін лақтыру сызығы 60 (алпыс) сантиметрге ауыстырылады. Командалар № 5 доптармен ойнайды. Бірінші кезеңнің бірінші таймына команданың кез келген 5-6 ойыншысы қатысады. Бірінші кезеңнің екінші таймына бірінші кезеңнің бірінші таймында ойнамаған басқа 5-6 ойыншы қатысады.

Екінші кезеңнің бірінші таймына ойнауға құқығы бар команданың кез келген 5-6 ойыншысы қатысады. Екінші кезеңнің екінші таймына екінші кезеңнің бірінші таймында ойнамаған және ойнауға құқығы бар басқа 5-6 ойыншы қатысады.

Үшінші кезеңнің бірінші таймына ойнауға құқығы бар команданың кез келген 5-6 ойыншысы қатысады. Үшінші кезеңнің екінші таймына екінші кезеңнің бірінші таймында ойнамаған және ойнауға құқығы бар басқа 5-6 ойыншы қатысады.

Төртінші және қажет болған жағдайда қосымша кезеңдерге ойнауға құқығы бар кез келген команда ойыншылары қатысады.

Ескерту: Әр кезеңдегі бірінші таймдардың аяқталуы доп «өлі» болып, ойын сағаты тоқтаған кезде немесе доп 4 минуттан кейін себетке лақтырылған кезде кез келген тоқтау болады.

4.13. Ойынға қатысатын ойыншылардың біреуі бес (5) фол немесе жарақат алған және осы кезеңдегі құрамдарды (бестіктерді) анықтағаннан кейін оны басқа

ойыншымен алмастыра алмаған жағдайда, бес (5) фолдан бас тартқан ойыншыны ауыстыруды қарсы команданың капитаны айқындайды.

4.14. Ойынның төрт минутынан кейін ауыстырылмаған еркін лақтыруды бұзған бесінші ойыншыны ауыстыру, соның ішінде кез келген себетке соғылған доптан кейін де жүргізіледі.

4.15. Чемпионаттың ресми добы - Molten BG3800, 4000, 4500 (түпнұсқа)

4.16. Ойындардағы командалардың жаттықтырушылары мен еріп жүретін адамдары міндетті түрде қатаң киімде болуы керек.

Спорттық костюмдерге, жеңіл джинсы шалбарға, футболкаларға (поло жейдесін қоспағанда) тыйым салынады, бұл киімде жаттықтырушыға команданы басқаруға арналған орындыққа рұқсат етілмейді.

5. СПОРТТЫҚ ЖАРЫСТЫҢ ЧЕМПИОНДАРЫ МЕН ЖҮЛДЕГЕРЛЕРДІ МАРАПАТТАУ ТӘРТІБІ

5.1. 1-орын алған команданың ойыншылары мен жаттықтырушыларына «Қазақстан Республикасының Чемпионы» атағы беріледі және олар кубокпен, дипломдармен және медальдармен (14 ойыншыдан және 2 жаттықтырушыдан артық емес) марапатталады.

5.2. 2-3 орын алған командалардың ойыншылары мен жаттықтырушылары тиісті дәрежедегі кубоктармен, дипломдармен және медальдармен (12 ойыншыдан және 2 жаттықтырушыдан артық емес) марапатталады.

5.3. Үздік ойыншылар (5 ұл, 5 қыз) жеке сыйлықтармен марапатталады.

5.4. Жарыстарда 1-3 орын алған команда құрамында ойыншыларға ҚР ТСМ Спорт және дене шынықтыру істері комитеті бекіткен жіктеушіге сәйкес разрядтар беріледі.

6. НАРАЗЫЛЫҚ КӨРСЕТУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ОНЫ ҚАРАУ

6.1. Чемпионат ойындарын өткізу кезінде «Баскетболдың ресми ережелерін», осы Ережені, «2024-2028 жж. баскетболдан Қазақстан чемпионаттары мен кубогы регламентінің», «2024-2028 жж. ҚР ҰФБ-дағы ойыншы мәртебесінің» тиісті талаптарын және басқа да регламенттеуші құжаттарды басшылыққа алу қажет.

6.2. Турды өткізу кезінде басқа команданың жаттықтырушысынан команда ойыншылары бойынша сұрау салынған жағдайда, турдың СТК қажетті құжаттарды алуға жәрдемдеседі. Жаттықтырушылар немесе мектеп/клуб басшылары баскетболшының паспортында көрсетілген ойыншының жасына сәйкес келмеуі туралы сұрақпен ҰБФ-ға жүтінген кезде, жаттықтырушылар немесе мектеп/клуб басшылары ҰБФ-да одан әрі талқылау үшін осы ақпаратты растайтын құжаттарды ұсынуы керек.

6.3. Әдепсіз әрекеттер төрешінің шешіміне дау айту, төрешілерге, қарсыластарға және көрермендерге қатысты қорлайтын қимылдар, балағат сөздер, киілмеген жейделермен ойнау, допты демонстрациялық лақтыру және басқа да осыған ұқсас әрекеттер, төрешіге физикалық әсер ету болып саналады. Бұл жағдайда ойыншы, жаттықтырушы «Баскетболдың ресми ережелеріне» және «2024-2028 жылдардағы баскетболдан Қазақстан чемпионаттары мен Кубогының регламентіне» сәйкес дисквалификацияланады.

6.4. Команда мен ойыншылар спорттық ғимараттың ішінде де, одан тыс жерлерде де агрессивті әрекеттер болған жағдайында (төбелес, спорттық режимнің бұзылуы, мүліктің бұзылуы, балағат сөздер және т.б.) жарыстан шығарылуы мүмкін. Команда өкілдерінің агрессивті әрекеттер болған жағдайында (төбелес, спорттық режимді бұзу, мүлікті бүлдіру, балағат сөздер және т.б.) төрешілерге немесе ұйымдастырушыларға қатысты «Баскетболдың ресми ережелеріне» және «2024-2028 жылдардағы баскетболдан Қазақстан Чемпионаттары мен Кубогының регламентіне» сәйкес қолданылады.

6.5. Егер ойыншы дисквалификациялаушы фол алса СТК «3х3 баскетболдың ресми ережелерін» және «2024-2028 жылдардағы баскетболдан Қазақстан Чемпионаттары мен Кубогының Регламентін» басшылыққа алады.

6.6. Теріс қылықтың ауырлығына, команда өкіліне немесе ойыншыға байланысты, ойын басталғанға дейін, ойын барысында, ойын аяқталғаннан кейін, турдың бас төрешісінің баянаты негізінде ҰБФ МТК осы мәселе бойынша жеке шешім қабылдай алады.

6.7. Командалардан наразылық түскен жағдайда наразылық «ФИБА ресми ережелеріне» және «2024-2028 жж. баскетболдан Қазақстан Чемпионаттары мен Кубогының регламентіне» сәйкес қаралады.

6.8. Келесі себептер бойынша наразылықтар қарастырылмайды:

- Чемпионат матчының төрешілік сапасына қойылатын талаптарға негізделген наразылықтар.
- наразылықты уақтылы рәсімдемеу.